

PM för ekologiska sortförsök med höst-/vinterpotatis 2025

R7-7112

Innehåll

Nyheter 2025.....	1
Översikt försöksplatser.....	1
Allmänt	2
Inläggning av data i NFTS och arkivering av rådata.....	2
Gradering i allmänhet och registrering av data i NFTS.....	2
Försöksplats.....	3
Fakturering	3
PM för ekologiska sortförsök med höst-/vinterpotatis R7-7112-2024	4
Bilaga: Skala för gradering av bladmögelangrepp.....	7
Bilaga: Schema för bestämning av potatisens utvecklingsstadier	8

Nyheter 2025

- Tillägg instruktioner för knölräkning.
- Inlägg av förfrukt och förfrukten.

Översikt försöksplatser

Plan	Nr	Plats
R7-7112-2025	001	Skåne
R7-7112-2025	002	Gotland
R7-7112-2025	003	Skaraborg Logården
R7-7112-2025	004	Västerbotten

Allmänt

Vid viktiga ändringar i försöksplanen måste utföraren meddela SLU som ändra i NFTS, t. ex. om en sort blir utbytt, utgår eller om skydden ändrats. Skriv också en notering i NFTS vad som ändrats!

Inläggning av data i NFTS och arkivering av rådata

Fylla i information om alla åtgärda utfört i försöken under *Grundbehandlingen*. **Förfrukten ska anges under *Grundupplysningar*. Förförfrukten ska läggas till under *Noteringar*.**

Alla parametrar i det förinlagda parameterträdet i NFTS skall antingen ha:

- Grön bock = Registreringen klar och mätparametern godkänd
- Överstruken bock = Registrering har inte utförts. Den överstrukna bocken ska också godkännas med en grön bock

En svart ring (= inga data registrerats) får inte förekomma (Försökshandboken 2.6). Ytterligare parametrar kan läggas i vid varje tidpunkt genom att högerklicka där. Efter att data lagts in i NFTS är det viktigt att kontrollera att värden är rimliga och att det inte finns avvikande värden. Orsaken till eventuella avvikande värden bör försöka identifieras och kommuniceras till beställaren. Om en mätparameter kopieras från Excel till PC-Fältförsök måste samtliga decimaler i Excelfilen följa med, dvs. värden får inte avrundas. Om ingen observation har gjorts i en parcell ska det inte skrivas in något värde, "0" är inte samma som att inte skriva in ett värde. **All rådata läggs kontinuerligt in i NFTS av utföraren, även jordanalysdata så snart det kommer från labbet.** Övrig information som bilder, dokument m.m. kan bifogas i NFTS. Behöver filer skickas till SLU använd: sortprovning@slu.se. Arkivering av rådata görs enligt Försökshandboken.

Gradering i allmänhet och registrering av data i NFTS

Om du är osäker eller har frågor se ev. instruktioner i Försökshandboken av Fältforsk eller kontakta oss på SLU! OBS lägg alltid in registreringar rutvis även om ingen större skillnad finns. Det måste vara tydligt när en gradering är gjord. Det är inte tillåtet att lägga in ett värde för alla led (F) om mätparametern ska graderas rutvis. Om alla värden är lika använd fyll på-funktionen. Gå först igenom hela försöket för att få en uppfattning om nivån. Gradera och notera även nollor, eller luckor då ingen gradering kan göras. Anledningen till att ingen gradering kan göras noteras i NFTS. Notera alltid anmärkningsvärda iakttagelser i NFTS.

Vid gradering efter 0-100 procentskala används i intervallet 10-90 normalt inte större upplösning än 5 eller 10 procentenheter. I intervallen 0-10 och 90-100 bör man ange värdet på en procentenhet. Vid gradering av skadegörare kan det vid mycket små angrepp vara motiverat att gradera på en tiondedel. Vid gradering 0-100 betyder vanligtvis 0 att det som graderas, inte alls förekommer och 100 att det förekommer fullt ut.

Vid gradering av skador av olika slag anges hur stor andel av en given blad- eller stjälkyta som är skadad/angripen och även typ av skada. Vid skador från till exempel skördemaskin eller sork ska skadan anges i %-andel av ytan. Ange också typ av skada som notering!

Gradering av botanisk sammansättning och ogräsförekomst i procentandelar är svår och kräver god erfarenhet. Det är t.ex. lätt att överskatta andelen bredbladiga, högvuxna och lågvuxna växter och underskatta andelen gräs i ett blandbestånd. Procentandelen skall hänföras till vikten i torkad form. Var försiktig att dra ned en art vid gradering eftersom ögat luras av att andelen icke sådda arter kan se större ut än vad den är och några % påverkar andelen ren gröda i stor omfattning.

Vid gradering av planttäthet är 0=inget bestånd av insådda arter i alla rader över hela rutan, 100=fullt bestånd insådda arter i alla rader över hela rutan.

Vid redovisning av graderingsvärdena ska alltid datum anges.

Det finns en grupp graderingsparametrar som är viktig bakgrundsinformation vid tillfälliga störningar för att förstå avvikelser i försöket. Som t.ex. kvickrot, viltskador, fågelskador, etc. Lägg till när det behövs.

Försöksplats

Försöksplatsen skall ha så jämna förhållanden som möjligt och vara fri från ogräs. Helst skall samma art omge försöket. Försöket bör vara enkelt att nå med bil. Undvik gärna att lägga försök för långt in på fält eller bakom låsta grindar/bommar, men prioritera homogen försöksyta (inga vändtegar etc.). Ange en GPS-punkt för försöket (så nära skyddsrutorna vid ruta 1 som möjligt) och notera gärna en andra GPS-punkt för lämplig parkering. Det skall tydligt markeras i fält var ruta 1 börjar, helst med skylt av fältkort, men minst med avvikande hörnpinne eller sticka som identifierar försöket med plan och/eller adb-nummer. OBS – antal och placering av skyddsruator och block i försöket måste stämma överens med designen i NFTS. Om stickor används för markering av de enskilda parcellerna, ange lednummer på stickan.

Fakturerering

Fakturan skickas till SLU Fakturamottagning, Box 7090, 750 07 Uppsala. Ange referens 5000JK. Skicka också komplett fakturaunderlag direkt till sortprovning@slu.se.

PM för ekologiska sortförsök med höst-/vinterpotatis R7-7112-2025

- Rutstorlek:** Brutto (4x26 stånd/ruta) ca 20 m², skörderuta (de två mittersta raderna) ca 10 m².
- Utsäde:** Försöksbeställaren beställer och levererar utsäde. Utsädet ska förgros, eller väckas innan sättning. Om utsäde saknas till något försöksled så måste detta led ersättas av en ersättningssort, data från detta led kan strykas i efterhand. Inga rutor får strykas eftersom det medför att rutfördelningen ändras vilket ger stora problem vid databearbetningen.
- Gödsling:** Gödsling av försöket görs av försöksvärden. Försöket gödslas med Bina-Blå, Biofer 6-3-12+7 eller stallgödsel. Om stallgödsel används ska komplettering göras med kaliummagnesia eller kaliumsulfat för att få rätt kaliumnivå. Gödseln sprids och brukas ned före sättningen. Gödselgivan ska motsvara 70-75 kg N per ha. Beräkna att de organiska gödselmedlen ger ca 20 % lägre kväveeffekt. Stallgödseln skall vara analyserad och analysvärdena noteras i NFTS. Vid beräkning av gödselgivan antas att allt ammoniumkväve är tillgängligt och 20 % av totalkvävet.
- Mätare:** Sorten **Carolus** är mätare vid sättning 2025.
- Sättning:** Sättning utförs i för trakten normal tid, varvid nedan angivna sätt- och radavstånd noggrant följs.

Radavstånd: 75 cm

Sättavstånd: 25 cm för utsädesstorleken 35-45 mm

Antal rader per ruta: 4 (à 6,5 m)

Observera att två skyddsrader, på vardera sidan om försöket, ska sättas i kanten mot osått. Den yttre av dessa skyddsrader ska användas för observationer under sommaren, t ex vid fältvandringar. Därför ska de olika sorterna som ingår i försöket användas i dessa skyddsrader. Vilka sorter som finns i de olika raderna noteras i NFTS och med skyltar i fält.

Exempel:

	Skydd (2 rader)						Skydd (2 rader)					
Block I	1	X	1	3	2	4	5	7	6	X	2	
Block II	3	X	7	5	2	3	1	4	6	X	4	

Osv.

Skötsel under vegetationsperioden:

Försöket ska hållas ogräsfritt. Kupning utförs omsorgsfullt utan att skada plantorna. Bevattnings utförs efter behov. Datum och mängd noteras i NFTS. Nederbördsdata, dygnvis från sättning till sådd, anges på särskilt protokoll.

Skörd: Blastdödning görs genom krossning eller flamning. Om någon sort är tidigare än övriga sorter ska denna blastdödas då de flesta knölar ligger i fraktionen 40-60 mm. Då bladmögelangrepp/nedvissning överstiger 50 % ska sorterna blastdödas. Skörd påbörjas först då blasten är helt nedvissnad eller i samråd med försöksbeställaren. Om kanten är ojämn, dvs. raderna i skörderutan är olika långa ska detta korrigeras innan skörd. Rutorna avgränsas så att rutstorleken är lika för alla rutor. Om detta måste göras ska ändplantorna tas bort i samtliga försöksrutor.

Samtliga plantor i skörderutan (dvs. de två mittersta raderna) ska skördas. Försöket skördas rutvis, skörden sorteras i storleksfraktioner och vikt av varje fraktion och skördeytan noteras i NFTS (se tabell nedan).

Knölräkning: Bestäm knölmedelvikten per storleksfraktion och per ruta genom vägning av 20 knölar i varje fraktion och lägg in resultatet i Excel-arket som bifogas i NFTS under noteringar. Anteckna i Excel-arket i fall det finns färre än 20 knölar.

Provtagningar: Vänligen ta hänsyn till anvisningar för jordprovtagning (särskilt N-min) i försökshandboken del [8.2](#).

Observationer/Graderingar/Prov före sättning/gödsling vid anläggning (P01):

	Nivå	Kommentar
Vid anläggning (St. 00)		
Ca-AL, mg/100 g jord	Försök	Generalprov tas ut före gödsling och sättning och skickas av försöksutföraren till Agri Lab AB, Ärnevi 55, 755 97 Uppsala (eller labb som rutinmässigt används av utföraren).
Jordart	Försök	
K-AL, mg/100 g jord	Försök	
Mg-AL, mg/100 g jord	Försök	
P-AL, mg/100 g jord	Försök	
pH	Försök	
Ler, % i jord 0-25cm	Försök	
Mull, % i jord 0-25cm	Försök	
N-min 0-30cm	Försök	
N-min 30-60cm	Försök	

Observationer/Graderingar/Prov efter uppkomst (P02):

	Nivå	Kommentar
Efter uppkomst (St. 11-15)		
Uppkomst, datum för	Rutvis	

Observationer/Graderingar/Prov vid förekomst (P03):

	Nivå	Kommentar
Vid förekomst (St.31-71)		
Plantbestånd, plantor/yta	Rutvis	Ange antalet plantor i respektive ruta som resultat och fyll i nettorutans storlek i m ² ; ange även stadium
Stjälkar/strån, /planta	Rutvis	Räkna stjälkar på 20 plantor och ange det genomsnittliga antalet för en planta som resultat samt fyll i "1" som nettorutans storlek; ange även stadium

Blommning, begynnande, datum för	Rutvis	
Potatisbladmögel, % täckning	Rutvis	Enligt schema sid. 7
Nedvissning %, 0-100	Rutvis	

Observationer/Graderingar/Prov vid förekomst veckovis efter första angreppet (P04-P08):

	Nivå	Kommentar
Vid förekomst (St.31-71)		
Potatisbladmögel, % täckning	Rutvis	Enligt schema sid. 7, veckovis före blastdödning
Nedvissning %, 0-100	Rutvis	Veckovis före blastdödning

Observationer/Graderingar/Prov vid skörd (P09):

	Nivå	Kommentar
Vid skörd (St.91-93)		
Parcellskörd, kg rötter/knölar	Rutvis	
Knölstorlek % knölvikt < 40mm	Rutvis	
Knölstorlek % knölvikt 40-50mm	Rutvis	
Knölstorlek % knölvikt 50-60mm	Rutvis	
Knölstorlek % knölvikt > 60mm	Rutvis	
Torrsubstans, % av växtprov	Ledvis	Läggs in av SLU
Knölprov 5 kg, representativ från fraktion 2 och 3 för TS-analys	Ledvis	Skickas till: Institutionen för växtproduktionsekologi Ulls väg 18B 756 51 Uppsala
Knölprov 15 kg, representativ från fraktion 2 och 3 för kok- och sjukdomsanalys	Ledvis	Skickas till: SVENSK POTATIS Daniel Alméus Östanågatan 1 59634 Skänninge
		Skickas i papperspåsar eller nätsäckar. OBS! Svensk Potatis ska underrättas när proverna skickas: daniel.almerus@svenskpotatis.se

Observationer/Graderingar/Prov efter skörd (E01):

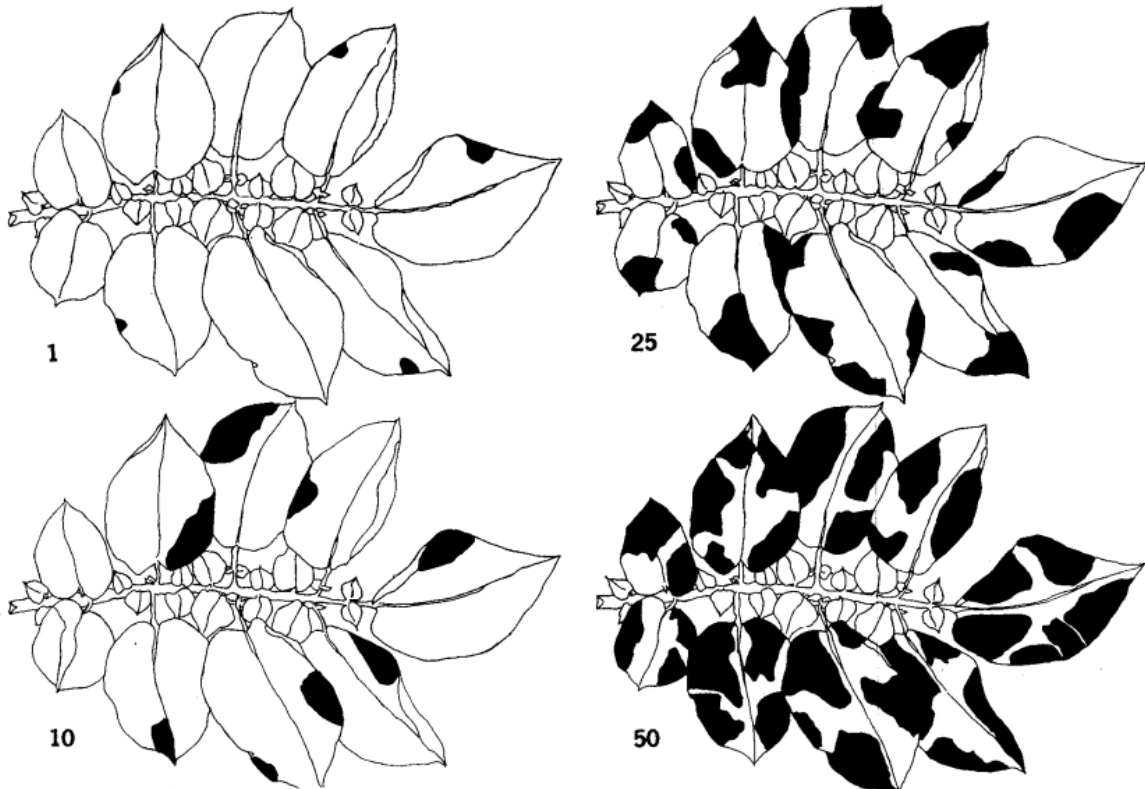
	Nivå	Kommentar
Efter skörd		
N-min 0-30cm	Försök	
N-min 30-60cm	Försök	

Bilaga: Skala för gradering av bladmögelangrepp

(från James, W.C. ur "Canadian Plant Disease Survey - Illustrated series of assessment keys for plant diseases, their preparation and usage.")

Gradering	Förklaring
0,0	Alla plantor utan angrepp.
0,1	Få spridda plantor med angrepp. Max 1-2 bladfläckar inom en cirkel med 10 m radie.
1	Max 10 bladfläckar per planta.
5	Ca. 50 bladfläckar per planta.
25	Nästan alla småblad angripna. Fältet ser grönt ut och plantorna har normal form.
50	Ca. 50% av bladytan angripen.
75	Ca. 75% av bladytan angripen. Fältet ser varken grönt eller brunt ut.
95	Endast få blad gröna, stjälkar gröna.
100	Alla blad döda, stjälkar döda eller döende.

Exempel på angreppsprocent av potatisbladmögel

Bilaga: Schema för bestämning av potatisens utvecklingsstadier

